

Δεν συγκεντρώνονται στην πλατεία Συντάγματος ούτε στις κεντρικές πλατείες άλλων πόλεων. Αλλά διαμαρτύρονται κι αυτοί αγανακτισμένοι .... Αυτό τουλάχιστον αποκαλύπτει, εδώ και αρκετούς μήνες, το πλήθος των δημοσιευμάτων, ιδιαίτερα στον επαρχιακό τύπο της χώρας, και των ερωτήσεων των τοπικών βουλευτών στα αρμόδια Υπουργεία για τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι ιδιοκτήτες γης υψηλής παραγωγικότητας στην άσκηση του 'ιερού' δικαιώματος της οικοδόμησης στον εξωαστικό χώρο. Ως εάν η ιδιοκτησία αυτή να είναι κατάρα κι όχι ευλογία.

Πως είναι δυνατόν, όμως, μέσα σ' αυτή τη ζοφερή περίοδο, να μην έχουν αντιληφθεί ακόμα οι 'αγανακτισμένοι' ιδιοκτήτες ότι:

(α) η φρενήρης οικοδομική δραστηριότητα προκάλεσε την πρόσφατη στεγαστική και χρηματοπιστωτική κρίση παγκόσμια,

(β) η αχαλίνωτη και απρογραμματίστη εκτός σχεδίου δόμηση κατέστρεψε τη φυσιογνωμία και την ομορφιά του Ελληνικού τοπίου, γεμίζοντας το συγχρόνως με χιλιάδες απούλητες κατοικίες,

(γ) η επάρκεια, η ασφάλεια και η ποιότητα των τροφίμων αποτελούν μείζονα και διαρκή θέματα έντονης ανησυχίας και πολιτικής συζήτησης σ' όλο τον κόσμο και παραπέμπουν στην επιτακτική ανάγκη να προστατευθεί ως κόρη οφθαλμού, να διατηρηθεί σε άριστη κατάσταση και να αξιοποιηθεί συνετά ο πολυτιμότερος, μη-ανανεώσιμος πλουτοπαραγωγικός πόρος, η γεωργική γη, και ιδιαίτερα η γη υψηλής παραγωγικότητας,

(δ) υπάρχει δηλωμένη πολιτική βούληση, τόσο σε κεντρικό όσο και σε επίπεδο περιφερειών, ιδιαίτερα των αγροτικών, ενίσχυσης της επιχειρηματικής και ανταγωνιστικής γεωργίας με πλήθος προγραμμάτων και πρωτοβουλιών που συμβαδίζει με την ευοίωνη επιστροφή κυρίως νέων στις αγροτικές περιοχές και την ανάκαμψη της αγροτικής δραστηριότητας;

Κι έτσι εμμένουν στην εσφαλμένη αντίληψη ότι η οικοδομή είναι ο καλύτερος τρόπος 'αξιοποίησης' της ιδιοκτησίας τους και πιέζουν να διαιωισθεί το στρεβλό πρότυπο που συνέβαλε στην κρίση διεθνώς και στην χώρα.

Όμως, η αγανάκτηση τους είναι δικαιολογημένη γιατί:

(α) ποιος τους ενημερώνει συστηματικά ότι η πεμπτουσία της βιώσιμης ανάπτυξης είναι η παραγωγή και όχι η κατανάλωση και ότι οι ουσιαστικές διέξοδοι αύξησης της απασχόλησης και του εισοδήματος στηρίζονται στην καινοτομία, στην τεχνογνωσία, και στη συνετή διαχείριση του φυσικού και πολιτιστικού πλούτου;

(β) ποιος τους ενημερώνει και ποιος προσφέρει επιστημονική και τεχνική στήριξη για την προώθηση των εξαιρετικά προσοδοφόρων τρόπων εκμετάλλευσης της γεωργικής γης με καλλιέργειες ποιοτικών πιστοποιημένων προϊόντων μεγάλης και διαρκούς ζήτησης και υψηλής προστιθέμενης αξίας όπως οι βιολογικές καλλιέργειες, τα αρωματικά και φαρμακευτικά φυτά, τα βιομηχανικά φυτά, κ.ά.;

(γ) ποιος έχει φροντίσει, με εξαίρεση πρόσφατες προσπάθειες, να συνδεθεί η τοπική αγροτική παραγωγή με την τοπική κατανάλωση γενικά, με τον τουρισμό ειδικότερα και με τη μεταποίηση;

(δ) ποιος διαμαρτύρεται για την πλημμυρή έως ανύπαρκτη εφαρμογή ουσιαστικού σχεδιασμού και ρύθμισης χρήσεων γης ώστε να καλύπτονται δίκαια και ορθολογικά οι τωρινές και οι μελλοντικές ανάγκες σε γη και πόρους;

(ε) ο έστω και στοιχειώδης σχεδιασμός αγροτικής ανάπτυξης στη μεταπολεμική Ελλάδα είναι ανύπαρκτος και συνιστά τον κύριο λόγο για τον οποίο, μετά από 30 χρόνια αδρότατων Κοινοτικών ενισχύσεων στη γεωργία, η κατάσταση παραμένει προβληματική και οι ιδιοκτήτες γης, ακόμα και υψηλής παραγωγικότητας, δεν έχουν ούτε κίνητρο ούτε υποδομές πολλές φορές, πολύ δε περισσότερο προσωπικό ενδιαφέρον και γνώσεις, να τη διατηρήσουν και να την εκμεταλλευτούν ακόμα κι όταν η ζήτηση είναι μεγάλη,

(στ) κανείς δεν μπήκε στον κόπο να ενθαρρύνει πρωτοβουλίες να γίνουν οι κάποτε όμορφες πόλεις και τα χωριά ζηλευτοί τόποι να ζει κανείς, όπως είναι η πραγματική τους αποστολή κι όπως γίνεται σε τόσες άλλες χώρες, προσφέροντας έτσι αντικίνητρα στην οικοδόμηση των εξωαστικών και κίνητρα για τη σωστή αξιοποίηση των αστικών ιδιοκτησιών,

(ζ) ποιος τους πληροφόρησε ότι σε κανένα αναπτυγμένο κράτος δεν τίθεται θέμα αλλαγής χρήσης για γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας (τουλάχιστον), ενώ παράλληλα η διαφύλαξη της παραμένει αδιαπραγμάτευτο ζήτημα;

(η) ποιος φρόντισε να ταξινομηθεί, οριοθετηθεί και χαρτογραφηθεί η γεωργική γη κατά κατηγορίες – στα πλαίσια σχεδιασμού ορθολογικής αγροτικής και γενικότερης ανάπτυξης – αλλά αντίθετα, το κίνητρο για την έκδοση της ΚΥΑ 168040/04-09-2010 (καθορισμός κριτηρίων για τη διαβάθμιση της γης σε ποιότητες και κατηγορίες παραγωγικότητας) ήταν για να επιτραπεί η ‘καλλιέργεια’ φωτοβολταϊκών στη γεωργική γη (μια που η εφαρμογή του Ν 3851/2010 για τις ΑΠΕ προϋπέθετε την ταξινόμηση της γης...); Φυσικά, για τη λήψη ορθολογικών αποφάσεων η ΚΥΑ δεν αρκεί. Είναι αναγκαία η σαφής οριοθέτηση και χαρτογράφηση όλου του εξωαστικού, μη δομημένου ακόμα, χώρου ανά κατηγορία καταλληλότητας της γης (όχι απλά ποιότητας και παραγωγικότητας) για εναλλακτικές γεωργικές, κτηνοτροφικές και άλλες χρήσεις.

Δικαιολογημένη είναι ίσως, λοιπόν, η αγανάκτηση των ιδιοκτητών γης υψηλής παραγωγικότητας αλλά και «η άγνοια είναι επιλογή», αδικαιολόγητη όμως ... Στους δύσκολους καιρούς που ζούμε αλλά και στους εύκολους που τυχόν θα ζήσουμε, η διαχείριση του συλλογικού πόρου «γη» με στόχο το κοινό καλό παραμένει ζήτημα συλλογικής ευθύνης.

Ελένη Καπετανάκη-Μπριασούλη, καθηγήτρια
Τμήμα Γεωγραφίας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου
e.briassouli@aegean.gr